

Nové Bratrské Listy

Bude-li přebývat s tebou ve vaší zemi někdo jako přistěhovalec, nebudete mu škodit.

(Leviticus 19,33)

Z obsahu:

kázání - Napodobování Krista

dějiny - bratrský senior Jan Černý († 1565)

UF - naše společné poklady

zprávy ze seniorátu

den misijní provincie

první kazatelka v UF - I.Kuželová

obsah

kázání	
Napodobování Krista (<i>J. Halama</i>)	3
dějiny	
Biskup Jan Černý (<i>J. Just</i>)	6
Nicejský synod 1700 let (<i>red</i>)	8
unitas fratrum	
Naše společné poklady	9
náš seniorát	
Jaro rovenského sboru (<i>mj</i>)	17
Sborový den Ujkovice (<i>J. Kola</i>)	19
Žel. Brod - Živý Betlém a varhany (<i>J. Hrudka</i>)	20
Turnov - Advent a vánoce (<i>oh</i>)	22
Den české misijní provincie	23
Úřad biskupa v Obnovené jednotě (<i>F. Waas</i>)	25
70 let kazatelské služby žen v Unitas fratrum (<i>red</i>)	28

Nové Bratrské Listy

27. ročník (2025)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: henry.halama@gmail.com

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

*Milé čtenářky, milí čtenáři,
začínáme tímto sešitem 27. ročník
našeho obnoveného časopisu. Je postní
období, v Evropě je již přes tři roky vál-
ka a mezi námi je mnoho uprchlíků či
přistěhovalců, o nichž mluví heslo na
předchozí straně. V neděli jsem v kostele
potkal ukrajinskou dívku, která se před
měsícem vrátila z fronty. Když ve středu
v poledne zazněly sirény, jako obvykle,
na zkoušku, vyskočila a hledala cestu do
krytu. Ještě si nezvykla, ještě žije v jiném
prostoru.*

*V jiném prostoru a často na útěku
žil i bratrský biskup Jan Černý, od jehož
smrti uplynulo 460 let. Poslední roky
dožil v pokoji, snad to bude dáno i těm,
kdo dnes musí prchat, aby se zachránili.*

*Obširná kapitola o bratrské misii
dnes končí konstatováním, že misie
vytváří identitu Obnovené Jednoty, že
je smyslem naší existence. Vrtá mi to
v hlavě, když čtu o různých způsobech,
jak předávat zvěst evangelia v různých
prostředích. A u nás doma?*

*Vedle zpráv ze sborů dnes připo-
mínáme i významná jubilea dřívějších
kazatelů Jednoty, někde ze zpožděním,
stejně jako výročí první ženy-kazatelky
v UF. Za opomenutí se omlouváme, stej-
ně jako za nepřesnost minule v článku
o Bohumilu Hrabalovi - ne 90, ale 110
let od jeho narození.*

*S přáním požehnání pro vaši misii
a radostných velikonoc,*

Váš Jindřich Halama

**Děkujeme za podporu pro náš časopis.
Číslo účtu 2900700247/2010**

kázání

Napodobování Krista

Bratři, buďte moji spolunapodobitelé. Hledte na ty, kdo žijí podle našeho příkladu. Neboť mnozí, o nichž jsem vám často říkal, a nyní to s pláčem opakuji, žijí jako nepřátelé Kristova kříže; jejich koncem je zahynutí, jejich bohem břicho a jejich chloubou to, zač by se měli stydět, neboť smýšlejí pozemsky. My však máme občanství v nebesích odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy, silou, kterou je mocen všechno si podmanit.

(Fp 3,17-21)

(biblické čtení Ž 49)

Napodobování Krista je jedním z velkých témat křesťanských dějin. Mnoho učitelů církve a významných osobností se jím zabývalo. Asi nejznámější knihou na toto téma jsou *Čtyři knihy o následování Krista* Tomáše Kempenského. Byl to současník B. Řehoře, ale jeho kniha vychází od té doby dodnes. Díval jsem se nedávno, jeho kniha je na pultech a doporučována jako druhá nejrozšířenější kniha po bibli.

Pro evangeliky by mělo být dobře známé i *Následování*, knížka D. Bonhoeffera, které ještě není 100 let. V ní se tento německý teolog zabývá stejným tématem a nazývá to připodobňování ke Kristu.

Oboje to vychází z našeho oddílu, ze třetí kapitoly Pavlova listu Filipským, kde apoštol Pavel tohle téma, poprvé v dějinách křesťanství, uvedl. Od začátku kapitoly líčí, jak všechno, co lidé pokládají za výhodné a žádoucí, a co zrovna on měl (pravověrný žid, vzdělaný v zákoně, a jak víme odjinud, také římský občan, takže hned několik předností), pokládá za nicotné, když poznal Ježíše. Snaží se Ježíše následovat, žít podobně jako on. A používá slovo, které znamená zpodobovat, připodobňovat nebo napodobovat.

To je způsob, jakým se my lidé nejvíc učíme. Napodobováním, odkoukáváním od druhých. Samozřejmě to, jak žijeme, co děláme, je u každého jedinečné, ale přesto ten náš jedinečný osobitý styl života vzniká většinou opakováním, napodobováním.

Může-li člověk svůj život podle někoho orientovat, řídit se jeho příkladem, napodobovat to, co dělá, má tím mnohé usnadněno. Všichni společenští tvorové mají určité přirozené sklony, předpoklady k napodobování ostatních. Lidé ovšem mají tuto vlastnost v míře zcela zvláštní. Je pramálo toho, co bychom jako lidé přijali pudově, instinktivně, co by v nás bylo a rozvinulo se samo, i na pustém ostrově. Téměř všechno se učíme od druhých, ať jde o věci užitečné a prospěšné, ba životně důležité, nebo ať jde o věci docela zbytečné či dokonce škodlivé. Zkrátka napodobováním se učíme.

Některé napodobování není nic než marnivost, což se ukazuje v nejrůznějších módách: v odívání, v řeči, v životním stylu, v zájmech a podobně. Je však napodobování banální, které vzbudí posměch (někdo se opičí), a napodobování, kterým se člověk přihlašuje k určité myšlence, kterým vyjadřuje svůj zásadní životní postoj. Člověk jedná podobně jako ten, koho má za vzor. Ani v tom nejsme zpravidla každý originální, spojujeme se ve společenství stejně či podobně smýšlejících a jednajících. Třeba sokolové, nebo skauti. Anebo učedníci Kristovi, řekl by Pavel.

Ve svém lidství jsme k napodobování natolik určeni, že se dokonce i odpor k napodobování proměňuje poměrně rychle v šablonu, ve styl, že si i protivníci všeho obvyklého vytvoří uniformu či společné znaky, podle kterých je lze spolehlivě rozpoznat (jednou to byly dlouhé vlasy, jednou holé hlavy, jindy rozedrané kalhoty atd.).

Je to tak a je to vlastně dobře, že jsme takoví. Bez tohoto rysu bychom byli skoro nevzdělavatelni, nevychovatelní, rodiče by si nevěděli rady s dětmi, pedagogové se studenty, ti, kdo učí, by měli nesmírně těžkou pozici, kdyby žáci nenapodobovali své učitele.

Apoštol Pavel to zjevně zná a nesnaží se prosazovat naprostou originalitu každého křesťana. Naopak, vyzývá k napodobování. Křesťan je tu apoštolem označen jako *mimétés*, napodobitel, ten, kdo někoho svým jednáním zobrazuje. Je ovšem nanejvýš důležité jednak co napodobujeme, jednak jak to děláme. Zda skutečně věrně zobrazujeme, nebo je-li naše jednání karikaturou. Kdo si vezme sebe dokonalejší převlek a neumí se chovat jako napodobovaný vzor, je směšný nebo trapný. Ten, kdo se hlásí k nějakému vzoru, ale prosazuje sám sebe (to se dá dobře sledovat hlavně na sportovních fanoušcích), nepodporuje a neposiluje věc, k níž se hlásí, naopak, škodí jí.

A to je zřejmě něco, na co naráží Pavel, když mluví o nepřátelích Kristova kříže. Člověk by si představil protivníky křesťanů, pohanské kněží, římskou moc, císařský kult, nebo alespoň zpustlou společnost antických požitkářů, týrajících své otroky a vymýšlejících nové a nové zábavy. Ale proč by před nimi apoštol varoval právě v souvislosti s napodobováním? Kdo z křesťanů by je chtěl napodobovat?

Mnozí žijí jako nepřátelé Kristova kříže, říká Pavel. To znamená, že se za nepřátele nepovažují, ba dokonce se mají za křesťany. Kdyby bylo jasné, že jde o pohany, jejich příklad by nebyl nebezpečný. Ale on nebezpečný je. Snad dovedou krásně hovořit, zbožně a přesvědčivě, ale jejich život říká něco docela jiného. *Jejich bohem je břicho a jejich chloubou to, zač by se měli stydět*. To je jenom zčásti srozumitelné vyjádření. Jestli šlo o lidi, kteří se pokládali za křesťany, nešlo o nějaké žrouty a pijany, kteří by páchali hanebné skutky. Na začátku té třetí kapitoly Pavel varuje před špatnými dělníky a vysvětluje, že pravá obřizka je duchovní služba Bohu, která se neřídí vnějšími věcmi (v. 2-3). Takže těmi, jejichž bohem je břicho, byli nejspíš lidé, kteří se řídili přísnými předpisy, kteří měli přesná pravidla, co křesťan smí jíst a co ne, a zakládali si na tom. A podobně ona chloubka, za kterou by se měli stydět, byla pravděpodobně obřizka.

Jestli je člověk křesťan, to se neurčuje podle toho, kolik předpisů dodržuje a jaká má znamení na těle. Když to řekneme lidově, tím, že se víc postí, nekouří, nepije a krmí v zimě ptáčky, není člověk lepším člověkem, natož křesťanem. Ono se to dobře sleduje a vykazuje, dá se to počítat a sčítat, dá se z toho udělat přehled a možná i žebříček kvality a zasloužilosti života. Lze se tím pyšnit, lze podle toho lidi třídit a hodnotit, jejich křesťanství dostane známku úspěšnosti. A protože být úspěšný je příjemné, svádí to k napodobení. Ale právě proti tomu Pavel se smutkem, ba s pláčem (*nyňi to s pláčem opakuji*) varuje. Může to vypadat jako dokonalejší, průkaznější cesta, ale je to nakonec jenom spoléhání na lidské schopnosti, je to pozemské smýšlení. A končí zahynutím, nemá budoucnost, nemá zaslíbení, i když si to namlouvá.

Napodobovat něco není špatné samo o sobě. Je to užitečný způsob, jak se učit. Ale křesťanské napodobování není povrchní přizpůsobení, není to fanouškovství, které se uskuteční barevnou šálou, čepicí nebo pokrýky (v našem případě možná nedělními šaty a kostelními písněmi). Buďme spolunapodobiteli Krista, říká Pavel. Napodobujte se mnou Krista znamená zaměřte svůj život k tomu, co vidíte u nás, apoštolů, a dalších svědků evangelia. Krista již nezná nikdo z nás osobně, přímo, jako první apoštolové. Naším vodítkem jsou tedy ti, kdo o něm zvěštovali a zvěstují. Hleďte na ty, kdo žijí podle našeho příkladu. Podle příkladu apoštolů, příkladu křesťanů, kteří tu byli před námi. Tyto Boží svědky máme napodobovat. To však neznamená být jako oni, ale následovat Krista jako oni, napodobit ne jejich řeč nebo gesta (to se zřejmě dělo ve staré Jednotě, když Jan Augusta některé lidi v Jednotě nazval opičníky), ale jejich snahu, úsilí, věrnost, vytrvalost. Ten původní vzor je Kristus sám, proto žádný z dalších vzorů není měřítkem.

Na to apoštol Pavel ukázal v přecházejícím oddíle: nejsem dokonalý, nejsem vzor sám, nemám vlastně nic, alespoň nic, co by stálo za řeč. Nejsem spravedlivý a nemám se čím chlubit, s jednou výjimkou: mohu se vám dát za příklad v tom, že vím, kam se obrátit, vím, kde lze získat život: od Krista Ježíše. A vím také, jak se k němu obrátit: jít cestou sebezapření a oběti, cestou kříže. Doslova říká Pavel beru na sebe podobu jeho smrti (3,10). Napodobování Krista znamená i účast na utrpení. To je vzor k napodobení, to je příklad hodný následování.

Chce-li kdo napodobovat Krista, nemůže obejít kříž. Znaky křesťanské cesty nejsou triumf, jistota, vítězství a spokojenost. To mohou být spíš znaky oněch nepřátel Kristova kříže, těch, o nichž píše žalmista v přechteném 49. žalmu.

Napodobujte se mnou Krista, říká apoštol. V pokoře, v životě, který ví, že nemá nic, než víru, a to ještě darovanou. V životě, který je naplněn láskou, a to láskou, která netriumfuje nad hříšným světem, ale trpí s ním a možná i pro něj. Láskou plačící nad tím, kdo směřuje ke zkáze, jako Ježíš plakal nad Jeruzalémem.

Život takto prožívaný je stále život všelijak spoutaný a trápený, s mnoha bolestmi. Ale je naplněn velkou nadějí. *On promění tuto naši poníženost v podobu své slávy*, píše Pavel. Naše pozemské cesty a osudy se v napodobování Krista mnohdy budou

podobat jeho cestě, ale právě proto se naše životy budou podobat jeho životu i dál. Proto můžeme radostně očekávat s apoštoly i proměnu naší poníženosti a našich bolestí ve slávu. Tou mocí, kterou byl proměněn z poníženosti ve slávu sám Kristus. Amen.

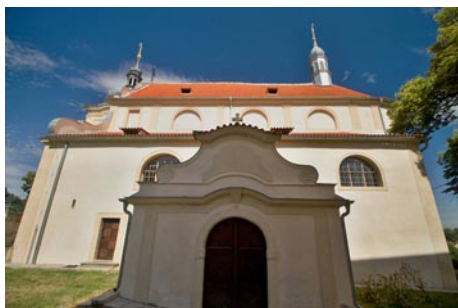
(J. Halama)

dějiny

Jan Černý – věrný pastýř Božího stáda v těžkých dobách

Dějiny jednoty bratrské prošla řada významných postav, které poněkud zůstávají ve stínu svých známějších souputníků. Jedním z takových byl i biskup Jan Černý, který je v bratrských pramenech označován přídomek „Nigranus“, aby nebyl zaměňován s dříve žijícím litomyšlským a prostějovským lékařem Janem Černým († 1530). Ten také patřil k jednotě. O původu biskupa Černého máme, podobně jako u většiny bratrských duchovních, jen neurčité informace. Narodil se v bratrské rodině na přelomu 15. a 16. století, místo narození kladou někteří jeho životopisci do podorlického Kunvaldu. Odtud totiž pocházel jeho vlastní bratr Pavel († 1580), jak nám dosvědčuje záznam učiněný Vavřincem Orlíkem v *Nekrologiu*.

Když bylo Janovi Černému dvacet let, přijal jej Lukáš Pražský jako svého učeníka do bratrského domu v Mladé Boleslavi. V roce 1537 byl v Prostějově ordinován na kněze a vedení Jednoty mu svěřilo správu důležitého sboru v Brandýse nad Labem.

Bývalý bratrský sbor v Brandýse nad Labem, dnes kostel Obrácení sv. Pavla, místo působení Jana Černého (zdroj: Wikimedia Commons)

Černý dobře vycházel s místní vrchností, s pány Krajíři z Krajku, kteří podporovali jeho úspěšnou misijní činnost v okolí Brandýsa a v Praze. Přinášela plody a sbory ve středních Čechách rostly. Černý byl oblíbeným kazatelem a v roce 1543 byl na syno-

du v Mladé Boleslavi zvolen do úzké rady. V tomtéž roce ale také poprvé na vlastní kůži poznal nepřízeň mocných. Po nezdařeném pokusu o sjednocení bratří se stranou podobojí a po vypovězení Václava Mitmánka do polského exilu se musel i Černý nějaký čas skrývat před hrozícím zatčením. To však byla jen předzvěst mnohem větších těžkostí, které přišly na jednotu o několik let později.

Když panovník Ferdinand I. zasáhl v roce 1547 po nezdařeném stavovském povstání proti jednotě bratrské, byly rázem ohroženy všechny její sbory v Čechách. Nejvíce ty, které se nacházely na zkonfiskovaných panstvích, a to byl právě případ Brandýsa nad Labem, odkud musel Černý odejít (opět se nějaký čas skrýval) a sbor zanikl, podobně jako např. sbor v Litomyšli. V době, kdy panovník obnovil svatojakubský mandát a tím i pronásledování jednoty, Černý nejprve svým svěřencům radil, aby bratří v nouzi naoko navštěvovali kostely podobojí, než přijde klidnější doba. Ale ukázalo se, že represe budou trvalejšího rázu a vedení jednoty rozhodlo, že bratří z těch nejexponovanějších míst raději odejdou do Polska. Černý byl pověřen správou sboru v Mladé Boleslavi, jehož dosavadní správce Mach Sionský zůstal po smrti Jana Roha a Martina Michalce na začátku roku 1547 posledním biskupem jednoty na svobodě (poté, co byl Jan Augusta internován na Křivoklátku) a nebylo tedy vhodné riskovat jeho zatčení. Bratr Mach proto odešel do Polska také. Jan Černý pak několik let opakovaně cestoval z Boleslavi do Polska a Východního Pruska, aby udržel spojení mezi sbory v Čechách a na Moravě s těmi, které postupně vznikaly v exilu.

Protože nebyla naděje, že Jan Augusta bude z internace v dohledné době propuštěn a Mach Sionský již v roce 1551 zemřel, zvolila si jednotu po dvouletém vyčkávání další dva biskupy: Matěje Červenku, který se stal tzv. biskupem-písařem se sídlem v Prostějově, a Jana Černého, jemuž nyní formálně náležela správa všech sborů v Čechách, kterou Černý pravděpodobně již dříve alespoň zčásti vykonával. Nebezpečí přetrvávalo. Černý se musel v roce 1555 opět skrývat, ale podařilo se mu také uskutečnit vizitační cestu do Polska a do Prus a aktivně se účastnil jednání o unii polských protestantů v Kožmínku. Augusta se snažil z Křivoklátku prostřednictvím utajené korespondence dále vést jednotu jako její první, v úřadu nejstarší biskup, ale za daných okolností to bylo velmi neefektivní. Po prozrazení korespondence mu byla vazba ztížena a bratří dokonce mnoho měsíců nevěděli, zda je Augusta vůbec naživu. V roce 1558 byl tedy na synodu v Mladé Boleslavi potvrzen do úřadu sudího Jan Černý, který byl tehdy zároveň rektorem obnovující se bratrské školy na boleslavském Karmeli. To již jednotě pozvolna nastávaly klidnější časy. Poslední léta svého života se Jan Černý věnoval zřejmě již jen správě českých sborů a v roce 1565, „pátého dne měsíce února“, jak píše bratrské *Nekrologium*, pravděpodobně v Mladé Boleslavi, zemřel. Autor *Nekrologia* o něm napsal, že byl „muž pobožný, příkladný, výmluvný, pracovitý, pilný, bedlivý, horlivý a summou věčné památky hodný“. Takového vynikajícího svědectví se v jednotě posmrtně dostalo málokomu.

Jan Černý byl také literárně činný a dochovala se některá jeho díla, např. kázání, které pronesl při pohřbu Kunráta Krajíře z Krajku v Mladé Boleslavi v roce 1542. Podílel se na redakci Register řeči Božích, liturgické pomůcky pro přípravu bratrských bohoslužeb s rozpisem biblických perikop na neděle a svátky církevního roku. Spolu s Janem Blahoslavem a Adamem Šturmem byl v roce 1555 pověřen redakcí nového bratrského kancionálu, který byl vytištěn v roce 1561. Dnes je toto vydání známé jako tzv. Šamotulský kancionál. Jan Černý byl ale také prvním velkým dějepiscem jednoty. Po požáru v Litomyšli, jemuž v roce 1546 padl za oběť bratrský sbor s velkými archivy, který zde zřídil Jan Augusta, vybudoval Černý v Mladé Boleslavi za pomoci Jana Blahoslava nový archiv a dal podnět k systematickému sbírání a opisování všech dochovaných pramenů k dějinám jednoty od doby jejích počátků. Když mu přibýly povinnosti se správou mladoboleslavského sboru, delegoval tento úkol na Blahoslava a tím byl položen základ sbírky Acta Unitatis Fratrum – Akta jednoty bratrské. Sám Černý je původcem díla Poznamenání a spolu shromáždění některých věcí paměti hodných. Jde o podobnou sbírku dokumentů jako zmíněná Akta, obsahuje opisy písemností, které vznikly ve 40. letech 16. století, zejména korespondenci, která dokládá kontakty jednoty bratrské s luterány, utrakvisty i se zástupci polské reformace.

Jiří Just

1700 let od prvního ekumenického koncilu

Takzvaný první ekumenický koncil, Nicejský, se konal právě před 1700 lety. Svolal jej císař Konstantin, kterého později Bratři budou považovat za zhoubce pravého křesťanství (udělal z křesťanství státní náboženství). Nejdůležitějším výsledkem koncilu bylo společné vyznání, které vyhláší Ježíše Krista za pravého Boha (proti všem, kdo jej pokládali za součást Božího stvoření). Vyznání, doplněné o půl století později v Cařihradě o učení o Duchu svatém, máme v novém evangelickém zpěvníku pod číslem 347.

Podrobnější údaje o prvním koncilu přineslo druhé letošní číslo časopisu Český bratr, které najdete i na internetu - <https://e-cirkev.cz>.

(red)

unitas fratrum

Naše společné poklady Kapitola 7 - Misie (dokončení)

7.6 Zásady misie Jednoty ve 21. století

Účastníci ochranovské misijní konference v roce 2001 navrhli určité zásady, jimiž by se měla řídit naše společná misijní práce v Unitas Fratrum. Zásady, které jsou zde popsány, byly potvrzeny Unity synodem 2002 a opět v roce 2009 (COUF § 871).

Potvrzení důstojnosti a hodnoty každé osoby

Vztahy v Jednotě, její misijní i rozvojová činnost začínají potvrzením nekonečné hodnoty, kterou má pro Boha každá osoba z jakékoli národnostní nebo jazykové skupiny, církve, nebo provincie. Každý člověk nese obraz Boha, který miluje celý svět a který smrtí a vzkříšením Ježíše Krista potvrdil, že chce, aby všichni došli poznání pravdy a dosáhli spásy.

Vzájemnost

V naší Jednotě jsme bratry a sestrami, kteří mají jednoho Pána, jednu víru, jednoho Boha a Otce všech (Ef 4,4-6). Naše životy a naše budoucnost jsou tak vzájemně svázány v práci na uskutečňování smyslu a cíle našeho poslání - spásy v Kristu. Jdeme po společné cestě. Naše vzájemné sdílení je výrazem rozmanitosti darů, které nám Bůh dává k obohacení těla Kristova. V misii a rozvíjení práce také poznáváme, že nás Boží spásný záměr zavazuje, abychom mezi sebou odstraňovali všechny lidské překážky a oslavovali tak Boha a jeho smíření se světem v Kristu.

Otevřenost

Vztahy v Jednotě, její misii a rozvíjení práce vyžadují otevřenost a čestnost. Evangelium zavazuje všechny věřící k čestnému a bezúhonnému životu. Stejně jako se Ježíšova služba neodehrávala někde v ústraní (Sk 26,26), musí být i naše služba otevřena veřejnému zkoumání. Ochotné a časté dávání i přijímání informací o službě na všech úrovních církevního života vytváří důvěru a spolehnutí, posiluje účinnost naší společné práce a umožňuje nám, abychom se za sebe vzájemně modlili, podporovali se, povzbuzovali i napomínali způsobem, který vzdělává církev.

Spravování svěřeného

Bůh poskytuje svému lidu na všech místech různé zdroje pro jeho práci. Křesťané jsou jako jednotlivci, sbory i provincie odpovědní Bohu za to, jak tyto zdroje použijí. Všechny zdroje, lidské, hmotné, finanční i přírodní mají být opatrovány a spravovány k Boží slávě způsobem, který umožní církvi, aby sloužila plně a účinně.

Vzájemná závislost

Jako údy Kristova těla k sobě navzájem patříme. Přes rozdílnost funkcí a nadání patří všechny části těla k sobě a potřebují jedny druhé. Nadto je každá část těla stejně důležitá jako jiná (1K 12). Vzájemná závislost ve vztazích v Jednotě nás vybízí, abychom v odpovědi na rozpoznané potřeby upřímně sdíleli dary v rámci Kristova těla.

Kontextualizace

Zvěstování evangelia při misii i každé práci pro rozvoj církve musí brát ohled na kontext, ve kterém se odehrává. Teologie církve, její správa, struktury, služba, bohoslužby, všechny formy její praxe musí vyjadřovat zvěst evangelia přiměřeně příslušné kultuře a podmínkám. I při pravé jednotě v Kristu bude církev rozšiřená po celém světě nutně ukazovat širokou škálu různých projevů a forem. Vztahy v Jednotě a její misie a rozvoj musí takovou různost nejen umožňovat, ale podporovat ji s připomenutím biblického nabádání k zachování jednoty ducha ve svazku pokoje (Ef 4,3).

Utvrzování

Bůh poskytuje církvi dary ke službě budování těla Kristova, aby mohla dosáhnout plnou míru Kristovy plnosti (Ef 4,13). Vztahy v Jednotě, v misii a v rozvoji práce je možné dobře hodnotit podle toho, jak účinně přispívají k jejímu utvrzování a vybavení církve pro misijní práci.

Bdělost

Aby se misijní práce vyvarovala paternalismu, je nutná stálá bdělost, podporovaná hodnocením a oceňováním. Vztahy v Jednotě, v její misii a rozvoji nebudou nikdy prosty pokušení vybudovat nebo udržovat paternalistické struktury, záměry, metody nebo praktiky. Provincie by si měly udržovat bdělost ve vztazích jak ke sborům, tak k jiným provinciím.

Konferenční rozhodování

Jednotlivci ani řídicí orgány nejsou imunní proti přijímání paternalistických rozhodnutí. Opravdově konferenční rozhodování, které přijímá, vítá a uznává mnohohlas, tu může pomáhat. V Jednotě, v její misii a rozvojových strukturách by rozhodovací a správní procesy měly vítat účast mnoha hlasů.

Modlitby a přímlyvy

Zvláštní zmínku zaslouží modlitby a přímlyvy jako ústřední princip vztahů a misijní práce v Jednotě. Neustálá a živá modlitba otevírá cestu Boží moudrosti a moci do našich vztahů a svědectví.

Americký výbor světové misie (Board of World Missions) vyjádřil některé z těchto myšlenek pojmem „přednostních postupů“, popisujících základní hodnoty, sloužící k zachovávání integrity misijní práce. Tyto základní hodnoty jsou: partnerství, Duch a víra, vzájemnost, propojení a dohled a udržitelnost. Každý prvek má několik bodů, názorně ukazujících, jak se tyto základní hodnoty uskutečňují. Popisujeme je zde jako příklad, jak konat misii Jednoty v moderním globálním prostředí.

1. Partnerství

Vnímáme partnerství jako smluvní vztah mezi dvěma a více osobami, které aktivně přijímají a snaží se uskutečňovat osobní touhu milovat Boha a sloužit mu společným úsilím, ve vzájemném respektu, učení, rozhodování a sdílení.

Věříme, že individuální názory, osobnosti, dary a nadání, spojeny v jednotě Ducha, posilují partnerství.

Věříme, že pravá partnerství jsou ta, v nichž nejsou dárci a příjemci, spíš partneři se svými schopnostmi i potřebami, kteří pomáhají partnerství rovnoměrně růst.

2. Duch/víra - zacíleno na Krista a otevřeno druhým

Vybízíme k tomu, aby misijní úsilí

- bylo založeno na víře a na ústřední myšlence sloužit Kristu;
 - začínalo, probíhalo a dorůstalo ke zralosti skrze modlitby;
 - chápalo samo sebe jako pouhou část, spojenou se širším dílem, které Kristus dnes koná;
 - nebylo závislé na jednotlivci či jedné osobnosti.
- Dále aby misijní práce zahrnovala osoby
- které jsou otevřeny tomu, že se zkušenostmi budou učit a mohou jimi být proměněny;
 - které jsou otevřeny přínosu druhých, konstruktivní kritice a novým způsobům, jak pracovat;
 - které věří, že všichni lidé jsou si před Bohem rovni, že Bůh dává své dary všem a že potřebujeme jedni druhé, abychom nacházeli plnost;
 - které jsou ochotné riskovat naprostou otevřenost ve svých postojích a přístupech;
 - které jsou pružné vzhledem ke změnám plánů a nečekaným překážkám.

3. Vzájemnost - uznávání všech hlasů v dialogu se vzájemným respektem

Vybízíme, aby misijní snahy

- byly rozvíjeny v partnerství, v němž všechny strany dávají i přijímají;
- začínaly tím, že budeme naslouchat druhým, jaké mají možnosti a potřeby;
- společně rozvíjely cíle a strategie, které jsou v souladu s místní kulturou a pokud možno užívají místní zdroje;
- vycházely z pochopení, že přístup, dobrý v naší kultuře, nemusí být vždycky dobrý v jiné kultuře a že naši partneři jsou cenným zdrojem, který nám pomůže nacházet účinné a kulturně vhodné postupy;
- otevřeně hodnotily pozitivní i negativní aspekty finanční podpory;
- začínaly svou činnost s požehnáním jak partnerských církví, tak právních institucí.

4. Propojení a dohled - účinné utváření odpovědnosti

Vybízíme, aby misijní snahy

- uznávaly, že všechny zdroje pocházejí od Boha pro dobro všech Božích dětí a jsou jim svěřeny, aby o ně věrně pečovaly;
- ztělesňovaly ochotu pracovat pod dohledem nezávislé komise nebo sponzorské organizace;
- sdílely rozhodování a odpovědnost mezi všemi partnery;
- měly za naprostou prioritu udržovat mezi všemi partnery dobrou komunikaci a otevřené informování;
- byly velmi pozorné a opatrné na metody užívané mezi všemi partnery k nakládání s fondy, jejich evidenci, účtování a vyplácení;
- byly dobře organizovány a nespolehaly na činnost jednoho či několika jednotlivců;
- počítaly se změnami ve vedení a byly na ně připraveny;
- poskytovaly jasné informace, jak se mohou další lidé stát účastníky této služby;
- ponechávaly lidem prostor pro chybu a omyl, aby se mohli učit;
- ponechávaly otevřenou možnost, aby se účastníci mohli sami rozhodnout o ukončení své služby.

5. Udržitelnost - podpora soběstačnosti a dlouhodobé uskutečnitelnosti

Vybízíme, aby misijní snahy

- myslely na konec své činnosti a měly seriózní představu o tom, jak by mohl případně dobře proběhnout;
- usilovaly o to vybavit všechny partnery k udržování jejich vlastní budoucnosti;
- nebyly závislé na trvale poskytovaných vnějších zdrojích;
- zjišťovaly, jaké jsou nutné zdroje pro započítí i udržování práce a odkud mohou

přicházet, s přednostním důrazem na vlastní dary a schopnosti;

- závisely na určitých a dobře definovaných závazcích účastníků;

- povzbuzovaly místní lidi k hledání vlastních vedoucích raději než záviset na pomoci zvnějšku;

- vedly místní lidi k samostatnému zvládnání jejich problémů, než by je řešily za ně;

- nevytvářely dojem, že evangelium je o výhodách, které přicházejí z vnějších zdrojů;

- vybízely lidi, aby nacházeli požehnání v tom, co mohou udělat sami pro sebe, místo aby se to snažily dělat za ně.

7.7 Služba Jednoty v sociální oblasti a za hranicemi církve

Jako členové Jednoty jsme Pánem povoláni, abychom přinášeli celou zvěst evangelia celému člověku. Hlásání radostné zvěsti evangelia bylo téměř vždy provázeno službou milosrdenství a lásky, která se snaží tuto zvěst aplikovat na skutečnost tohoto světa. Pečování a lékařská péče, vyučování a vzdělávání, pomoc lidem v nouzi a sociální služba jsou součástí toho, jak se snažíme konat Boží dílo.

7.7.1 Vzdělání

Důležitou součástí tradice Jednoty bylo provozování křesťanských škol. Tady mohla Obnovená Jednota čerpat ze zásad Jana Amose Komenského, posledního biskupa staré Jednoty, který je proslulý jako „otec moderního vzdělávání“. Podle Komenského je vzdělávání způsobem, jak „vštípit víru, lásku a naději“ do mysli všech lidí, mužů i žen. Komenský rozeznal, že děti se chtějí učit, pokud věc oslovuje jejich přirozenou zvědavost a předkládá se jim způsobem přiměřeným možností jejich věku. Byl prvním, kdo užil při vyučování ilustrace a přišel s obrázkovou učebnicí, kterou nazval *Svět v obrazech* - *Orbis pictus*.

Hned první obrázek v knize ilustruje Komenského přístup k učení: žák se učí pod vedením učitele, který mu poskytuje poučení o všech věcech ve světě, jak v přírodě, tak v lidské kultuře. Právě pochopení přichází skrze světlo pravdy, které zprostředkovává učitel, ale pochází od Boha.

V minulosti mělo mnoho sídlišť Jednoty své školy. Některé z nich jsou stále v provozu. V některých oblastech v Karibiku byly školy Jednoty převzaty státem. Dnes je mnoho základních i vyšších škol v řadě provincií Jednoty a v mnoha zemích,

jako Surinam, Západoindické ostrovy, Jamajka, Nicaragua, Evropská kontinentální provincie, Britská provincie, provincie v severní Americe a Tanzánie. Zvláštním příkladem školy Jednoty je Moravian Institute v Rajpuru v severní Indii. Založil jej roku 1963 bratr Elia Cetan Puntsog když pracoval na revizi Nového zákona v tibetštině pro indickou biblickou společnost. Během té doby potkal mnoho tibetských uprchlíků, kteří utekli z Tibetu přes Himaláje. Na jejich žádost zahájil bratr Puntsog, s podporou Jednoty, vzdělávací třídy pro dospělé a školu pro děti. Přes očekávání, že se potřeba bude snižovat, žádostí o přijetí do školy stále přibývalo. To, znásobeno trvalou chudobou tibetských uprchlíků, přimělo bratra Puntsoga k otevření ubytovny a jídelny pro děti, takže roku 1965 byla otevřena ubytovací budova, která je od roku 1967 podporována světovou UF. Během let se z malé školy vyvinulo významné vzdělávací centrum s více než 500 studenty, zahrnující školu, ubytovnu a profesní vzdělávací centrum. Studují tu studenti z různých náboženských tradic. Posláním školy je šířit Kristovu lásku svědectvím o křesťanských hodnotách a respektu. Podobným způsobem se snaží škola v Ngehun v Sieře Leone (střední škola se 200 studenty, ze čtyř pětín muslimskými) uskutečňovat misii nikoli přesvědčováním lidí o křesťanství, ale ukazováním Kristovy lásky vlastním příkladem.

Vyšší školy Jednoty jsou Teofilo-Kisanji University v Mbeya (Tanzánie), CIUMBIKU University v Nicaragui, Moravian College (dnes již University) v americkém Bethlehemu a Salem College ve Winston-Salemu, v severní Karolině. V mnoha provinciích Jednoty jsou také semináře pro teologické vzdělávání, biblické školy a odborné školy.

7.7.2 Zdravotní a sociální služby

Jednota se snaží prokazovat křesťanskou lásku různými formami služby a péče. Provozují nemocnice a kliniky, potravinové banky, školy pro lidi s mentálním handicapem, pečovatelské domy pro seniory, pomoc uprchlíkům a bezdomovcům, pomoc pro lidi stížené HIV a zařízení pečující o sirotky. Uvádíme pět příkladů jako ilustraci rozmanitosti a obětavosti těchto služeb ve světové UF.

Elim Home. Jde o rezidenční ústav v Jižní Africe pro děti a mladé lidi s těžkými duševními i fyzickými handicapem. Práce ústavu je založena na víře, že „každý život má smysl“ a věnuje se poskytování co nejlepší péče a maximálnímu rozvoji možností svých klientů. Práce ústavu je obrovskou úlevou pro řadu rodin, které tu mají své příslušníky. Chlapci i dívky přicházejí často z rodin sociálně vyloučených a neměli skoro žádný přístup ke zdravotní péči. Pečující personál poskytuje dětem intenzivní péči, doplněnou dalšími terapiemi, fyzioterapií, pracovní terapií zaměřenou na zvýšení soběstačnosti dítěte a další. Domov rozvíjí i nové nápady, například pomoc dětí v práci na zahradě, z níž pochází zelenina do kuchyně, nebo se prodává a přináší zisk.

HUKWafa (zkratka znamenající pomoc dětem a rodinám) je projekt v distriktu Magu v Tanzánii, který se snaží pomáhat znevýhodněným dětem sociální podporou, vzděláváním, zdravotní péčí a výživou, případně poskytnutím přístřeší. Je pro děti do 19 let, chlapce i dívky se zkušenostmi zanedbávání nebo vykořisťování kvůli chybějící podpoře od dospělých. Často jde o sirotky. Dobrovolnice „matky“ pracují s dětmi v jejich komunitě, mají výcvik v poskytování podpory, navštěvování, sledování, dokumentování a podávání zpráv o pokroku, který děti činí.

Moravian Open Door přímo v New Yorku je agentura, poskytující přístřeší, přechodné bydlení a podpůrné služby bezdomovcům v městské oblasti NY. Projekt začal roku 1968 jako kavárna v Prvním sboru Jednoty (na Manhattanu) a sloužil až dvěma stům lidí denně. V roce 1987 byl otevřen „Moravianhouse“ jako přechodné bydlení pro bezdomovce. Jeho posláním je pomáhat lidem, aby se osamostatnili, s cílem získat bydlení, které si mohou dovolit a stát se nezávislími. K tomu jim slouží bezpečné, čisté prostředí tohoto domu, bez alkoholu a drog, nabízející výcvik v některých dovednostech, pomoc s hledáním zaměstnání, podporu ve zdravotní péči a pastorační poradnu.

Klinika Bilwaskarma. Jde o nemocnici Jednoty v Nicaragui, na břehu Rio Coco, na hranici mezi Nicaraguou a Hondurasem. Byla založena misijním lékařem Jednoty Davidem Thaelerem ve 30. letech a byla v ní první školka v Nicaragui. Za občanské války v Nicaragui v 80. letech nemocnice vyhořela, ale během dalších deseti let ji místní lidé obnovili jako malé zařízení o 12 místnostech s výlučně místním personálem. Během dalších let vytvořili program pro zdravotní péči a vzdělávání v sousedních vesnicích. Jednou měsíčně navštíví tým z kliniky každou z deseti okolních vesnic a snaží se obyvatelům pomoci s nejnáléhavějšími zdravotními potřebami. Výsledkem je zřetelný pokles novorozenecké úmrtnosti.

Rehabilitační centrum Star Mountain (tradičně Hvězdné návrší). Je zařízení pečující o lidi s handicapem, umístěné asi 25 km severně od Jeruzaléma, na Palestinském území. Funguje jako podnik UF pod vedením ochranovské misijní společnosti. Do svaté země přišli lidé z Jednoty poprvé roku 1866, aby pomáhali lidem postiženým leprou (malomocenstvím). Vybudovali v Jeruzalémě nemocnici, která fungovala až do roku 1948, kdy se rozšířily moderní metody léčení nemoci. Hvězdné návrší bylo zakoupeno za prostředky získané prodejem nemocnice a od roku 1979 se věnuje nové službě, totiž péči o zdravotně postižené děti, jimž se do té doby v Palestině nikdo nevěnoval. Zařízení dnes poskytuje předškolní péči malým dětem, školu pro asi 35 dětí s postižením a výcvikové středisko pro odrostlejší, včetně odborné školy a programu komunitní práce. Rehabilitační centrum vnímá tuto práci s dětmi a mladými lidmi s postižením, většinou z chudých muslimských rodin, jako znamení křesťanské lásky, která je v tomto regionu, čekajícím po desetiletí na spravedlnost a mír, zoufale potřebná. Na základním kameni jsou arabsky vytesána

Ježíšova slova: Pojdte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi, a já vám dám odpočinutí (Mt 11,28).

7.8 Sociální a politický aktivismus

Jedním z často přehlížených aspektů misijní práce je zapojení církvi do sociálních a politických záležitostí. Budování Kristova království zahrnuje i hledisko sociálního aktivismu a podílu na politice. Protože jsou lidské životy ovlivňovány sociálními, politickými a hospodářskými problémy, povolání ke službě v lásce Kristově zahrnuje i úkol věnovat se těmto záležitostem.

Moderní Jednota bratrská je oddána demokratickým hodnotám a lidským právům. Povzbuzuje k aktivnímu zapojení svých členů do demokratických procesů a uznává, že v církvi mohou existovat různé pohledy na konkrétní politické záležitosti. Postoj Jednoty ve vztahu k civilním autoritám jako je stát a vláda je vyjádřen v Církevním řádu: „Jednota bratrská přijímá pohledy na vztah jednotlivců i církve, obsažené v bibli, jako důležité. Je povinností i výsadou každého křesťana přimlouvat se za civilní vládcce, brát na sebe plný a aktivní podíl v civilním životě své země a snažit se, aby život společnosti a země pokud možno vedly křesťanské principy. Proto zachováváme pokyny civilních úřadů, pokud nepožadují, abychom popřeli Boží vůli (COUF 665). Biblický základ tohoto postoje lze hledat ve výzvě „hledat pokoje svého města“ (Jr 29,7), respektovat vládnoucí autority (Ř 13,1-7) a v případě konfliktu poslouchat Boha více než lidi (Sk 5,29).

Jednota je mnoha způsoby zapojena do úsilí o sociální změny, o zlepšení lidského života a zápas s problémy ve společnosti. Jakkoli je důležité poskytovat pomoc těm, kdo jsou v nouzi, rozpoznáváme i úkol měnit především podmínky, které tuto nouzi působí. V některých provinciích zvláště postižených epidemií HIV/Aids Jednota poskytuje zdravotní péči a stará se o osiřelé děti, zároveň se snaží poskytovat vzdělávací programy a ovlivňovat veřejné zdravotnictví, aby bránilo šíření této epidemie. Církve, komunitní a veřejné instituce jsou často důležitými partnery ve snáhách o pozitivní změny.

Během dějin zažívala Jednota období útisku a pronásledování kvůli víře. To bylo obzvláště intenzivní v době staré Jednoty bratrské a násilného obracení k římskokatolické víře. V 18. století byli mnozí členové Jednoty pacifisté a odmítali přijmout vojenskou službu. Proto byli na některých místech vyháněni ze země. Podobně solidarita misionářů s otroky působila obzvláště v Západní Indii konflikty s místními státními i církevními autoritami.

Některé příklady politických protestů a aktivismu můžeme najít i v nedávné historii naší církve. Jednota v Jižní Africe, vedení, kazatelé i laici, se spojili s křesťany dalších denominací, aby překonaly systém apartheidu, systém rasové segregace a diskriminace v 70. a 80. letech. V USA se členové Jednoty účastnili zápasu za lidská práva v 60. letech. Ve východním Německu byli členové Jednoty součástí hnutí

pokojné revoluce, která vedla k pádu berlínské zdi v roce 1989. I dnes mnozí členové Jednoty zápasí s naléhavými sociálními a politickými otázkami, otázkami míru, spravedlivého rozdělování zdrojů, ochrany Božího stvoření, protestují proti zřetelnému zneužívání a vykořisťování lidí, rasové diskriminaci nebo útlaču etnických menšin.

7.9 Misie nás činí tím, čím jsme

Misie a služba jsou stálou důležitou součástí toho, kdo jsme jako církev - jsou součástí naší identity. Věříme, že jsme dostali toto pověření od našeho vrchního staršího, Ježíše Krista. Misie je jeho, nikoli naše. Kristus nás vyzývá, abychom následovali jeho příklad ve službě Bohu, bližním a tomuto světu. Snažíme se to konat způsobem, který má pro lidi okolo nás smysl „službou duchovní, fyzické i hospodářské nouzi lidstva“ (COUF § 702). Svědectví o radostné zvěsti evangelia lze uskutečňovat slovy (kázáním a vyučováním), ale může být konáno i službou uzdravování, sycení, péče, budování vztahů, práce pro spravedlnost a mnoha jinými způsoby služby.

Vidíme, že prostor pro misijní aktivitu se dá najít ve všech provinciích. Proto má každá provincie „odpovědnost, aby probouzela své sbory k této výzvě“ (COUF § 702). Jsme upomínáni, že „Jednota bratrská odpovídala na povolání ke službě během let na obtížných místech této země a je stále připravena následovat vedení svého Pána do oblastí, kde evangelium dosud nebylo zvěstováno, nebo kde jiné církve potřebují podporu.“ (COUF § 703) Jsme vyzýváni, abychom „nacházeli ve všech částech naší církve ty, kdo jsou připraveni následovat povolání ke službě našemu Pánu v jakékoli práci“ (COUF § 707). A konečně, rezoluce Unity synodu 1988 mluví k našim uším i srdcím: „Každá provincie Jednoty se má účastnit misie doma i za hranicemi.“ (COUF § 708).

Misie nás činí tím, čím jsme - je to důvod naší existence.

naš seniorát

Jaro rovenského sboru

Do nového roku jsme v Rovensku vkročili vysluhováním Večeře Páně, jak je zvykem, a pak se nedělo nic zvláštního až do února, kdy se započala velká věc – firma FALSTAV se pustila do rekonstrukce střechy a zdá se, že ve druhé dekádě měsíce března práce úspěšně dokončí. Naštěstí se nepotvrdily naše obavy o zdraví stopadesátileté trámové konstrukce střechy, a proto došlo „jen“ k demontáži a ekologické likvidaci eternitu, sejmutí šindele, na který byl před bezmála stoletím ten eternit

natlučen, a konstrukci nového bednění s novými střešními okny, výlezy, okapy a dalším příslušenstvím.

Když píšu tyto řádky, rekonstruovaná střecha je již z větší části pokryta krytinou, na kterou po loňské výzvě přispělo i nemálo čtenářek a čtenářů NBL. V rovenském sboru se velice radujeme, že se z malých darů, darovaných často ne z přebytku, ale z nouze dávkou a dárců, podařilo za rok shromáždit částku, která spolu s velkorysým darem z Evropské kontinentální provincie UF pokryla rozpočet na rekonstrukci. Těšíme se na to, že někdy v pozdním jaru uspořádáme sborový den již pod novou střechou. Ještě dáme vědět, kdy to bude.

Na začátku střešní práce se v Rovensku uskutečnil dlouho plánovaný koncert Zámeckého saxofonového kvarteta pod vedením Josefa Žemličky, na kterém jsme přivítali čtyřicetihlavé publikum a který měl, jak se ukázalo, i rozměr ekumenický. Lidé různých věr a názorů se sešli tentokrát k poslechu hudby. Začali jsme u slavného preludia k *Te Deum* od Marc-Antoina Charpentiera, francouzského barokního skladatele z doby Ludvíka XIV. – ta radostná melodie je známá každému, kdo si pamatuje na začátek televizních *Her bez hranic* z devadesátých let. Pak zněly další kousky barokní i soudobé. Nakonec jsme přečetli denní hesla a chvíli poseděli, uprostřed světa, na který se spíš než radostný marš ze začátku hodí modlitební výkřik, jímž Charpentierovo *Te Deum* končí, začátek sedmdesátého žalmu ve Vulgátě (Ž 71,1 v protestantských biblích): *In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum. V tebe, Pane, jsem složil svou naději; kéž nejsem navěky zahanbený, zmatený a roztráštěný.*

O obnovování té složené naděje různými prostředky se budeme v Rovensku snažit 21. března, kdy u nás od 17.00 vystoupí religionista Pavel Hošek z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy a bude hovořit o duchovním rozměru děl Bohumila Hrabala. Profesor Hošek tomuto tématu v posledních letech věnoval několik knih, které byly recenzovány v minulém čísle *Nových bratrských listů* – s trestuhodným překlepem z mé strany: loni jsme neoslavili devadesáté, ale sto desáté výročí Hrabalova narození. Hrabalova „svátostnost hospody“ ne jako místa, kde lidé pijí, křičí na sebe a ničí se navzájem, ale jako prostoru, ve kterém se dobrovolně scházejí a jsou spolu, ačkoli je k tomu vede leccos nedokonalého a temného, je rozhodně něčím, co se v našich sborech hodí dále promýšlet. Vše zkoušejte, dobrého se držte, jak se praví v letošním hesle.

Noc kostelů proběhne letos docela brzy, v pátek 23. května, a do Rovenska v onen den zveme na program nazvaný *Zlato z hloubi*. Vystoupí u nás Jan Čermák, anglista z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, znalec starých germánských i ugrofinských jazyků, který bude hovořit o díle anglického spisovatele J. R. R. Tolkiena a jeho kořenech ve starých vyprávěních. Hudební část programu je v rukou sborového varhaníka Františka Jaroše, který tentokrát vystoupí se syntezátory, na nichž vhodně doplní staré a mocné, do temnoty ponořené a přitom nadějí prochnuté věci, o nichž bude hovořit profesor Čermák. Po celou dobu programu bude v západní části modlitebny

instalována výstava tvorby současných tvůrkyň a tvůrců ze širšího okolí pod kurátorským vedením Zuzany Kisoové, která zde rovněž vystaví svá díla.

Tolkien byl katolík a fantastický svět Středozemě je prodchnutý zvláštními křesťanskými odkazy. Na rozdíl od svého soupevníka C. S. Lewise, žhoucího konvertity a anglikána puritánského střihu, který napsal sérii knih o dobrodružstvích pozemských dětí v kouzelné zemi Narnie explicitně jako alegorii evangelia, čili jako převyprávění centrálního příběhu o smrti a vzkříšení Božího Syna pomocí jiných obrazů a slov, hovoří Tolkien mnohem méně zřetelně. K lásce, naději i víře vede své publikum oklikami a pomalu. Během noci kostelů se po některých z těchto zakroucených stezek projdeme – a možná se na nich shledáme s myšlenkami blízkými zakladatelům Obnovené Jednoty bratrské.

Na Bílou sobotu (19. dubna) se v Rovensku opět uskuteční autorské čtení ze současné české poezie, která z nového úhlu nasvítí situaci ve světě spaseném Kristovou obětí. Ze své tvorby přečte Hana Kosáková, rusistka a překladatelka, básnička dne, ze kterého pod únavou z opakování stále stejných slov a činů přesto vyrůstá něco jedinečného, obráceného vzhůru, ke světlu a výš.

Další (a stále aktualizované) informace o dění v rovenském sboru jsou k mání na webu: <https://rovensko.evangelnet.cz>

Sborový den Ujkovice (25. 8. 2024)

Když se bratr senior Ondřej Halama na závěr celého sborového dne otázel, kdo by byl ochoten napsat zprávu do NBL, nikdo z přítomných nezvedl ruku, zvedl jsem ji tedy já, přestože mám svůj sbor v Železném Brodě. Sem do Ujkovic však jezdím velice rád a často.

Jednak část cesty povětšinou mám vedle sebe svoji kamarádku, kurátorku ujkovického sboru, se kterou společně probíráme a sdělujeme si, co nového se od posledního setkání přihodilo v našich sborech, co doma a jak Pán Bůh pomáhal a zasahoval do našich životů. Ujkovická modlitebna je ta, kde se cítím velmi dobře a s mým poškozeným sluchem zde slyším a rozumím ze všech modliteben nejlépe.

Slavnostní shromáždění zahájil v 9 hodin dosavadní administrátor Jaromír Strádal, který měl kázání v němž se nebál sdružit řadu na sebe navazujících témat a svým srozumitelným a fundovaným výkladem určitě zaujal přítomné sestry a bratry. Sic kdo ho slyšel poprvé, pár minut mu trvalo se ztotožnit s jeho osobitým kázáním, ale jak říkal můj tatínek, kazatel křesťanského sboru v Lomnici nad Popelkou, „odlehčeně vypadajícím, ale jdoucím k srdci a až do morku kostí“.

Po shromáždění (a k tomu se závěrem ještě vrátím) se podávalo malé pohoštění na zahradě, přičemž se velmi rychle rozvinula neformální konverzace a přátelské povídání. Při obědě se pokračovalo v diskusi u stolů, ale jen do chvíle, kdy se spustil déšť, který přítomné donutil urychleně se přesunout do modlitebny.

Za omluveného bratra M. Rejchrtu (měl mít přednášku) „zaskočil“ se svojí kyta-

rou a kamarádem z Potštejna s baskytarou již jmenovaný bratr Jaromír. Zpívaly se převážně písně bratra Rejcherta. Některé méně známé písně jsme jenom pobrukovali a dali vyniknout příjemnému hlasu bratra Jaromíra a „šlapajícímu“ doprovodu. Navíc bratr prokládal písně fundovaným komentářem, ke kterému občas přidal něco z autorova života, někdy s odkazem na písmo.

Oznámení, že jeho dnešní administrátorská návštěva je poslední, protože odchází na jiný sbor, nás zarmoutilo, ale po slibu, že v ujkovickém sboru jistě není naposled, se tváře přítomných rozjasnily. Odpolední části sborového dne se účastnili i manželé Slavkovi a bratr senior. Ten dal na závěr „improvizované“ hudební přednášky bratra Jaromíra také k dobru pár slov. Po jeho děkovné modlitbě s chválou našeho Pána jsme zakončili společnou modlitbou, kterou Ježíš předal svým učedníkům, tedy i nám.

Kritický čtenář NBL si může pomyslet „samá chvála, jenom chvála“. Tak tedy, co jsem na tomto požehnaném sborovém dnu velice postrádal, byla ta „nejhlubší a nejintimnější“ vzpomínka na oběť našeho Pána, svatá večeře Páně. Ta mi velice chyběla, neboť si myslím, že v tak významném shromáždění sboru by neměla chybět. Nejsem zastáncem slavení eucharistie při každém shromáždění, neboť případní přítomní nevěřící posluchači by byli postaveni „mimo“. Na druhou stranu se snažíme eliminovat přestoupení v podobě „nehodného přijímání“, jak před tím písmo svatě důrazně varuje. Je však vhodné a správné být bez eucharistie o výročním sborovém dnu? Zajímá mě názor čtenářů.

A nyní k díkům. Ty patří všem, kteří se o zdařilý průběh této neděle zasloužili. Zvláště sestře Fanynce, která přes bolesti páteře byla hybným motorem veškerých prací. Nesmíme zapomenout na bratra Václava i obsluhující sestry. Největší dík však patří našemu Pánu, který toto setkání sester a bratří k jeho počtě a chvále jistě provázal svou láskou.

A na závěr ještě sdělím své přání, aby pokud možno na tyto sborové dny vždycky alespoň z bližších sborů přijížděli zástupci (když už nepřijede celý sbor). Jistě budou srdečně a radostně vítáni a svou účastí budou demonstrovat, že společenství sester a bratří v Kristu je nám radostí. Písmo nás k tomu vyzývá: Radujme se v Pánu vždycky, opět pravím, radujme se.

Honza Kola

Živý Betlém v Železném Brodě

Po několika letech Ochranovský sbor Jednoty bratrské v Železném Brodě obnovil tradici tzv. Živého Betléma. Den před 4. adventem jsme se sešli na náměstí, odkud jsme za zpěvu koled, představování jednotlivých biblických postav, dějů a čtení evangelia šli přes most podél nábrežní až ke sborovému domu. Tam jsme chvíli posečkali a pak jsme se vydali dovnitř, kde nás už vítal Josef s Marií a nově narozeným Ježíškem v jeslích. Hra byla zakončena pohoštěním a společnými rozhovory v malém sále.

Bylo nás asi dvacet, možná víc. Oproti předchozím letům jsme tentokrát vyšli už v 16 hod. Díky tomu jsme část cesty šli ještě za světla a zhruba po hodině došli už za tmy. Bude-li chuť, účinkující a především Ježíšek, zopakujeme si to i v tomto roce.

Varhany ve velkém sále sborového domu v Železném Brodě

V roce 1953 byly do velkého sálu sborového domu Jednoty bratrské v Železném Brodě nainstalovány varhany, které do té doby sloužily jako doprovod k němým filmům v Praze. Nyní o ně projevila zájem Trautzlova umělecká společnost z Teplic, která by je ráda měla pro obnovu interiéru tamější nádražní budovy. Sloužit měly na místě, kudy denně projde od několika set po tisíce lidí. Varhany budou také vyžadovat značnou rekonstrukci, jejíž výše se odhaduje od tří milionů korun. Varhany ve sboru byly sedmdesát let, leccos pamatují a snad ještě víc pamatují zdejší obyvatelé i členové sboru s nimi. Jsou velké, zvukné, a když se rozeznějí, jsou slyšet téměř po celém Brodci. Jsou unikátní a můžeme se jen domnívat, jak hlubokou stopu v srdcích svých posluchačů a těch, kteří sborem prošli, zanechaly a co bychom jejich odvozem pryč ztratili. Také proto se v rámci česko-saského projektu Interreg podařilo přidat kolonku na opravu varhan. Chystáme totiž velkou rekonstrukci podlahy ve velkém sále sborového domu, která by také vyžadovala odvoz varhan. Ve sboru a na staršovstvu jsme se však usnesli, že bychom je tu rádi nechali a pokusili se je aspoň částečně opravit. Nebude to jednoduché, ale vidina funkčních varhan k liturgickému doprovodu či menší koncerty tu je. O varhanách byl též natočen pořad „Varhanní nej“, premiéru měl v České televizi: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/15013853311-varhanni-nej/224542152020003/>

Advent a Vánoce v Turnově Na Sboře

Tak jako ve většině sborů i u nás je adventní a vánoční čas naplněn mnoha aktivitami. Nebylo tomu jinak ani na konci roku 2024. Advent jsme jako vždy zahájili rozsvícením adventní hvězdy a bohoslužbami s Večeří Páně. V průběhu adventu kazatel pravidelně navštěvuje městské penziony pro důchodce – v Turnově jsou celkem čtyři - obydlené podle míry mobility klientů. Je radostné sdílet vánoční radost ve slovu i písních s těmi, kteří se často mimo „zdi“ svého domova nedostanou.

Podobnou radostí je to i pro kapelu Pranic, která v Adventu odehrála hned tři koncerty v Turnově a jeho okolí. Dva z čtyřčlenného uskupení jsou aktivními členy turnovského sboru. Pravidelně v našem sboru pořádáme v součinnosti s turnovskou kulturní obcí adventní

koncert. V roce 2024 k nám zavítal písničkář Karel Vepřek, který představil především zhudebněné básně Martina Jirouse, které mají silný duchovní podtext a vyšly pod názvem „Labutí písně“. Martin Jirous (zvaný Magor), byl jednou z výrazných postav českého undergroundu a za své básnické dílo obdržel literární cenu Jaroslava Seiferta. O čtvrté adventní neděli jsme se sešli k „dětské vánoční slavnosti“. Vedle hudebních a poetických výstupů jednotlivých dětí jsme shlédli loutkovou hru mládeže o narození Ježíše, která byla proložena příhodnými vánočními písněmi s doprovodem kytary, akordeonu a flétny. Běžně se ve sboru netleská, ale toto vystoupení sklídilo velký aplaus. A pak už Vánoce zaklepaly na dveře. K půlnočnímu štědrovečernímu setkání ve 23 hodin, se sešlo na 50 účastníků. Toto setkání nemá formu bohoslužeb, ale je chvílí ztišení se slovem a písněmi. A naše „slavení“ bylo završeno polední bohoslužbou s Večeří Páně na Hod Boží vánoční.

(oh)

Významná výročí

Právě v těchto dnech uplynulo 100 let od narození kazatele **Jindřicha Halamy** (*14. 3. 1925), který sloužil od války ve sborech Rovensko, Praha, Mladá Boleslav, Nová Paka a Jablonec nad Nisou, byl i předsedou úzké rady.

100 let uplynulo již dříve od narození jiného kazatele Jednoty, bratra **Borise Uhra** (* 7. 3. 1923), což jsme zapomněli připomenout a omlouváme se za to. Bratr Uher nastoupil do služby ve stejné době jako br. Halama, v době, kdy řada kazatelů

byla v emigraci, ve vězení nebo v koncentračních táborech. Začal jako vikář v Turnově, po válce byl kazatelem v Holešově a v letech 1947-1951 v Liberci. V poválečných letech také vedl kurzy mládeže, které vychovaly celou jednu generaci Jednoty.

Od roku 1951 byl v civilním povolání, jako učitel (docent) na Univerzitě Karlově, a patřil do pražského sboru Jednoty.

A do třetice sluší připomenout nedožitě pětasedmdesátiny bratra **Jirího Polmy** (* 25. 2. 1950), kazatele v Rovensku, Turnově a Železném Brodě a dlouholetého seniora našeho Ochranovského seniorátu.

Den české misijní provincie UF - 2025

Den České misijní provincie Unitas Fratrum

Letos den České misijní provincie připadl přesně na den, kdy si připomínáme výročí založení Jednoty bratrské v Kunvaldě. Sešli jsme se v turnovském sboru.

Sejití zahájil úvodní pobožností bratr Matouš Jaluška z Rovenska pod Troskami. Za základ biblické úvahy vzal novozákonní heslo připadající na tento den: „Já jsem alfa i omega, říká Pán Bůh, který je, který byl a který přijde, Všemohoucí. (Zjevení 1:8). Poukázal na potřebu každého z nás se v této charakteristice Boha najít a i u vědomí vlastní nedostatečnosti být užitečný svému okolí.

Na setkání byl přítomen bratr synodní senior Pavel Pokorný a z Evropské kontinentální provincie bratr biskup Friedrich Waas, který od synodního seniora převzal „medaili vděčnosti“.

Následovala přednáška bratra biskupa Waase o svěcení prvního biskupa Obnovené Jednoty bratrské. Letos totiž je tomu již 290 let. Když se ohlédneme zpět, tak ten vývoj byl i na dnešní dobu rychlý: 1722 – založení Ochranova; za pět let (1727) – smíření různých proudů v Ochranově, památná svatá večeře Páně; za dalších pět let (1732) – vyslání prvních misionářů do zamoří; v roce 1735 – svěcení prvního biskupa.

Samotní ochranovští neměli potřebu mít biskupa, ani hrabě Zinzendorf o to neusiloval; co se týče církevního zřízení, byli součástí luterské zemské církve. Nešlo vůbec o snahu oddělit se, osamostatnit se... Úřad biskupa si „vynutila“ právě ta misie, a to misie úspěšná. Na těch nových místech, nových sborech, byli potřební pracovníci, domácí pracovníci, kteří by měli pověření a zmocnění vykonávat všechny potřebné úkony v církvi – tedy být ordinováni. Proto ta potřeba biskupa. Cesta k tomu však nebyla jednoduchá. Hrabě Zinzendorf, ačkoli měl různé konexe, musel brát ohledy na uspořádání luterské církve. Těžko se hledal biskup, který by vysvětil nového biskupa pro potřebu misie. Nakonec se našel Daniel Ernest Jablonský, senior polské Jednoty bratrské, vnuk Jana Amose Komenského, který byl dvorním kazatelem v Berlíně. Dá se říci, že nejvhodnějším adeptem na vysvěcení byl David Nitschmann, rodák ze Suchdolu nad Odrou, jeden z prvních misionářů. Ten byl tedy vysvěcen 13. března 1735.

Bratr biskup Waas připojil také osobní vzpomínku na své kontakty s českou provincií a připomněl, že v těchto dnech uplyne 100 let od narození bratra Jindřicha Halamy st.

Po přednášce následovala diskuse. Mluvílo se o úřadu biskupa, co je náplní jeho práce kromě ordinování nových kazatelů, co to znamená být „pastýř pastýřů“... Zajímavé byly otázky a názory na spojení biskupského úřadu s vedením té či oné provincie Jednoty bratrské.

Následoval společný oběd, u kterého, samozřejmě, probíhaly osobní rozhovory.

Odpolední program měl název: Hudba jako způsob vyznání (o zpěvu a hudbě v našich sborech). Byli jsme rozděleni do třech skupin, ve kterých jsme o této problematice diskutovali za pomoci připravených bodů:

Málo hudby, mnoho slov? Kreativita versus tradice v interpretaci písní. Hudba - nosič textu nebo zkratka přímo k srdci? Zajímavé podněty z provozování hudby v zahraničních sborech. Jak zlepšit kvalitu hudební interpretace při bohoslužbě? Starý versus Nový zpěvník?

Poté vedoucí skupin referovali o závěrech diskuse z jednotlivých skupin přede všemi. Byly to zajímavé a někdy i závažné věci, například: držet se „starého“ způsobu zpěvu, to znamená pomalu a důstojně, nebo zrychlit... To ne nějak samoúčelně, jde o lidi, kteří přicházejí nově, resp. mladé lidi. (Do jaké míry je ten náš osobní vztah s Bohem svázán s tím, co bylo, tedy se starými písněmi, vydrží-li, když je budeme zpívat jinak...) Dokonce byla nakousnuta otázka nějakých pohybových aktivit u zpěvu... O co u zpěvu duchovních písní jde? „Moje“ vyjádření, společné vyjádření, spojení se v písní, oslava Boha? Zazněla i zcela praktická věc: první píseň při bohoslužbě by měla být dobře známá, aby byla sjednocující.

Výsledkem nebylo však žádné prohlášení ani závazné doporučení, spíš zamyšlení a vědomí, že patříme k sobě... Na závěr nám bratr biskup Waas udělil požehnání a zazpívali jsme závěrečnou píseň.

Děkujeme turnovskému sboru za přijetí a zvlášť turnovským sestřám za přípravu pohoštění!

(red + zpravodajové)

Úřad biskupa v Obnovené Jednotě bratrské

V měsíci březnu máme v Jednotě jeden památný den. Proto jsem byl požádán, abych o tom něco sdělil. Dne 13. března 1735, před 290 lety byl bratr David Nitschmann ordinován prvním biskupem Obnovené Jednoty bratrské a to v Berlíně Danielem Ernstem Jablonským. Tím začala nová kapitola v historii naší církve. – Hospodinovy cesty jsou často podivuhodné a spleťtité. Také je někdy narušují lidé. Ale on vždy dosáhne svého cíle a najde si pro to lidi, které může použít.

Kdo byl David Nitschmann?

Narodil se v roce 1695 v Suchdole nad Odrou (Zauchenthal) a patří k prvním, kteří odsud odešli do Herrnhutu. V květnu 1724 se pět mladíků vydalo na společnou cestu. Jméno David Nitschmann měli tři z nich.

O Herrnhutu se dozvěděli díky návštěvě Christiana Davida, který jim popsal novou obec vznikající na panství hraběte Zinzendorfa jako „Město Hospodinovo“. Proto byli zklamáni, když tam našli jen jednu obyvatelnou budovu a několik rozestavěných domů. Nicméně dorazili právě včas, aby se zúčastnili položení základního kamene „Velkého domu“, který později sloužil jako škola s aulou pro shromáždění.

V Herrnhutu byla tato pětice mladých mužů prvními exulanti, kteří se prohlašovali za pokračovatele Jednoty bratrské. V jejich rodném Suchdole nad Odrou přezívaly vzpomínky na Jana Ámose Komenského, který tamní sbor pravidelně navštěvoval, když vedl školu v blízkém Fulneku. V Suchdole se konala tajná shromáždění a zpívaly se písně Jednoty bratrské. Proto v Herrnhutu začali tyto mladíky záhy označovat jako „Patero mužů církve“ (die Fünf Kirchenmänner). A oni přitom ještě během svého putování váhali s cílem cesty. Putovali přes město Nisu, kde bylo rozcestí. Cesty odtud vedly buď do Lešna v Polsku, což bylo sídlo Jednoty bratrské v exilu, nebo do Herrnhutu v Lužici, kde se mělo nacházet sídlo nové. Rozhodli se vydat nejdříve do Herrnhutu - a už tam zůstali. Když si toto zapisovali do svého deníku, jistě netušili, jaký význam mělo jejich rozhodnutí pro budoucnost Jednoty bratrské.

O Davidu Nitschmannovi, pozdějším biskupu, víme, že se v Herrnhutu vyučil tesařem a že záhy cestoval s hrabětem Zinzendorfem po Evropě – a že on a Leonard Dober byli jako první vysláni z Herrnhutu na ostrov Sv. Tomáše v Karibském moři. Tím započaly historické misijní cesty, jen deset let po příchodu prvních moravských exulantů do Herrnhutu a osm let po příchodu „Patera mužů církve“.

Již o tři roky později byl David Nitschmann vybrán k převzetí biskupského úřadu v Herrnhutu. Od té doby byl neustále na cestách, v polovině roku 1738 byl u založení obce Herrnhag v okrese Wetterau v Hesensku, v r. 1740 u založení obce Bethlehem v Pennsylvánii. Cestoval také hodně po Evropě a mnohokrát byl v Americe. Zemřel roku 1772 v Bethlehemu v Pennsylvánii. Hrabě Zinzendorf ho později ocenil těmito slovy: „Jeho

srdečný přístup k lidem, jeho zcela prosté obrácení na víru, jeho přímočaré jednání, jeho autorita světooběžníka, jeho neúnavný duch svědka víry, jeho zdar při zřizování a výstavbě bratrské obce, jeho první působení mezi pohany, kterým Bůh tak bohatě žehnal, udělaly ho, když nastal čas obnovit biskupství Jednoty bratrské, jedinečným kandidátem.“

Jak bylo vytvořeno biskupství Jednoty bratrské?

Požadavek vytvořit úřad biskupa vyvstal až v počátcích misionářských aktivit. V Herrnhutu nepotřebovala tamní obec exulantů žádné vlastní církevní struktury. Byla součástí luterské obce v Berthelsdorfu, i když mnozí obyvatelé Herrnhutu měli s luterstvím problémy. Nicméně po památné Večeři Páně dne 13. srpna 1727 vytvořili společenství navzdory rozdílnému původu a přesvědčení.

Zato misie, započatá v dalekém Karibiku roku 1732, musela být zařazena pod nějakou oficiální církev. Duchovní z církve tamních kolonizátorů si netroufali křtít otroky. Otroci byli považováni za pracovní síly bez lidských práv. Bratři z Herrnhutu hlásali evangelium platné pro všechny národy, ale nebyli považováni za oficiální duchovní. Proto se vydali zpět do Herrnhutu požadovat řešení.

Zinzendorf se obrátil na luterskou církev v Sasku a také v Dánsku, tedy tam, kde Jednota působila. Když neměl úspěch, jednal s anglikánskou církví, což také nikam nevedlo. Jediným řešením bylo požádat biskupa (seniora) Jednoty bratrské v Polsku, aby ordinoval misionáře z Herrnhutu on. Tedy kontaktoval Daniela Ernsta Jablonského, reformačního dvorního kazatele u pruského dvora v Berlíně, se kterým byl už od roku 1729 v kontaktu.

Jablonský byl vnukem Jana Ámose Komenského a jedním z biskupů polské větve Jednoty. Představoval se latinským titulem „Episcopi Filius, Nepos, Pronepos, in Unitate Fratrum Bohemorum natus“ (v české Jednotě bratrské narozený syn, vnuk a pravnuček biskupa). Jeho otcem byl biskup Peter Figulus z Jablonného nad Orlicí a matkou Alžběta, rozená Komenská.

Jablonský spatřoval v Herrnhutu „prastarý způsob života prvních křesťanů, který si kdysi znovu zvolili čeští a moravští bratři“. Po poradě s dalšími biskupy v Lešně byl ochoten ordinovat některého exulanta biskupem. V Herrnhutu se brzy rozhodlo, že biskupem bude jeden ze dvou prvních misionářů, David Nitschmann, nejstarší z Patera mužů církve.

Tak se stalo dne 13. března 1735 v Berlíně, neveřejně, ale s několika svědky. Zinzendorf, jako luterán, nebyl s tímto úplně spokojen, ale exulanti byli šťastni. Protože to znamenalo, že stará Jednota bratrská bude žít dál a že kromě provincie exulantů v Polsku mohou nyní vznikat také provincie nové, díky misiím v různých zemích. Vyslanci z Herrnhutu totiž mezitím navštívili kromě Karibiku také Grónsko a Laponsko, na americkém kontinentu budoucí státy Georgia a Surinam. Aby v Evropě nevznikaly nějaké problémy, popsal Jablonský zcela přesně, že „ustanovil bratra Davida Nitschmanna seniorem (biskupem), dohlizitelem a pastýřem ve jménu božím“ v cizozemských moravských obcích.

Zcela jinak se vše odehrálo, když Jablonský za dva roky ordinoval biskupem hraběte Zinzendorfa. Ten byl mezitím vypovězen ze Saska, protože luterská církev nechtěla

s pestrou ekumenickou rozmanitostí v Herrnhutu nic mít. Herrnhutské hnutí se šířilo do různých dalších německých a evropských zemí. Bylo nutné je duchovně a organizačně sjednotit. Proto pomýšlel Zinzendorf na biskupský úřad. Při návštěvě Berlína mohl tuto svoji žádost přednést pruskému králi Fridrichu Vilémovi I. Ten s velkým zájmem sledoval ekumenický a misionářský rozvoj Herrnhutu. Nejen král, ale i pruská církev zastávala kladný postoj. V Londýně proběhly konzultace s arcibiskupem anglikánské církve, ten Zinzendorfa a Jablonského povzbuzoval k obnovení biskupství. Proto byl Zinzendorf v Berlíně 20. května 1737 ordinován starším a biskupem (Seniorem seu Episcopum) české a moravské Jednoty bratrské. A nějaké vymezení jen pro mimoevropské misijní oblasti zde už nebylo.

Takto vznikl základ nové větve Jednoty bratrské s cílem „obnovit Jednotu“, jak bylo později vyjádřeno v Herrnhutu. A pro církev v německých zemích to znamenalo počátek první svobodné církve (Freikirche), církve nezávislé na státu a neomezované zemskými hranicemi.

Jaké úkoly mají biskupové v Jednotě bratrské?

Pochopitelně se aktivity biskupských úřadů od třicetileté války a éry exilu musely vyvíjet a proměňovat. Ale především - vedení Jednoty bratrské nebylo nikdy uspořádáno hierarchicky. Vedení vycházelo ze synodů a úzké rady Jednoty, která byla volena synodem. Nicméně většinou měli biskupové velký vliv a důležitou poradní úlohu. V současnosti už není biskupský úřad svázán s organizační správou církve. Napomáhá v první řadě k udržení společenství v církvi, často na velice vzdálenosti. Úkolem biskupů je ustanovovat svoje spolupracovníky, být pastýřem pastýřů (pastor pastorum). Biskupové by měli působit jako prostředníci pro urovnávání sporů. Také by měli být dobrými teology, pěstovat ekumenické kontakty a především nezapomínat na přimluvy k Hospodinu.

Dnes máme biskupy ve všech provinciích Jednoty, někde jich mají i několik. Na správě církve se aktivně podílejí jen málokterí z nich. Všichni jsou biskupy veškeré Jednoty bratrské a po dohodě mohou být aktivní i v jiné provincii. Jejich činnosti nejsou většinou honorovány. Dál působí i na penzi, protože všechny církevní hodnosti platí stále i po odchodu do penze. Od roku 1998 jsou biskupy v Jednotě také ženy, první byly v USA, nyní i v dalších provinciích. Biskupy volí synod z presbyterů církve. Presbyterem je člověk ordinován po několika letech samostatné služby ve sboru. Tento systém byl zaveden už ve staré Jednotě.

Být biskupem je krásný úřad. Jsem svobodným člověkem, toho jsem si vědom zejména při hovorech se spolupracovníky, protože nejsem šéf, ale jsem bratr, který je posluchačem a rádcem. V tomto úřadě nejsem sám. V naší provincii je nás pět biskupů, jedna sestra a čtyři bratři, scházíme se pravidelně, příležitostně i s kolegy z jiných provincií Jednoty. A když v některé provincii nemají biskupa, smím jim tam vypomoci. Vždy se toho rád ujmu. I vám zde děkuji srdečně za pozvání.

*(český překlad přednášky bratra biskupa Waase
připravila sestra Milena Kelly)*

70 let kazatelské služby žen v UF

V listopadu uplynulo (teprve!) 70 let od nástupu první ženy do kazatelské služby v Unitas fratrum. Touto ženou byla sestra Irena Jelínková-Kuželová, kazatelka sborů v České Lípě a v Praze. Je trochu hanba, že nás na to upozornili bratři z Německa, kde článek o ní vyšel již v listopadu.

Sestra Irena se narodila 1931 v Praze v rodině Jelínkových, ve sboru Jednoty bratrské. Jako dítě v nedělní besídce zažila učitele Amedeo Molnára, který své svěřence učil nejen biblickým příběhům, ale i biblickému myšlení a prožívání každodenního života. Výrazně ji ovlivnili i pražští kazatelé, Jindřich Schiller, Bohumil Vančura a Karel Reichel. Za války ovšem prožila trauma ztráty otce, kterého pro účast v odboji zatkli, uvěznil a umučili (1941) nacisté.

Již v mládí se rozhodla pro službu v církvi, vystudovala teologickou fakultu v Praze a na podzim 1954 byla povolána do služby kazatelky, jako vůbec první žena v celé Unitas fratrum. Slovo Hesel z neděle 21. 11., kdy byla uvedena do úřadu, ji provázelo celou službou: „Služ Hospodinu celým svým srdcem a myslí ochotnou! Nebo všechna srdce zpytuje Hospodin a všeliké myslí tanutí zná.“ (1Pa 28,9)

V roce 1956 se provdala za Ing. Arch. Živana Kužela. V r. 1957 musela ze zdravotních důvodů službu na čas přerušit, po narození dvou synů se vrátila zpět do služby až v roce 1969 jako kazatelka pražského sboru Jednoty bratrské. Zde byla také v roce 1972 ordinována biskupem A. Ulrichem (diakonská ordinace). Presbyterskou konsekraci obdržela až v roce 1984.

Její kazatelská i pastýřská práce byla ekumenicky otevřená a lidsky přívětivá a přátelská, o tom svědčili jak lidé, kteří jí byli blízko, zvláště ekumenicky složená skupina mládeže, která se scházela pod jejím vedením, ale také všichni návštěvníci z domova i ze zahraničí. Setkávání s ní bylo potěšením a darem, který byl pro mnohé dlouhodobým obohacením.

Ve službě vytrvala až do svého odchodu z tohoto světa (24. 12. 1993), i když ji v posledních letech sužovala nevyléčitelná nemoc, která v ji posledních měsících opakovaně poutala na lůžko, ať doma nebo v nemocnici.

Při rozloučení s ní zaznělo na její přání žalmistovo, a také její, vyznání: „Kdyby mi tvůj Zákon nebyl potěšením, dávno bych v mém pokoření zhynul.“ (Ž 119, 92)

S použitím materiálů J. Polmy a J. Uhlířové (red)